

gledamo dandanes v rodbinah in v društvu.“ Onim, ki so mu oponašali, da preveč idealizira svoje osebe, je odgovoril: „Priznavam, da se danes z idealnimi nazori slabo uspeva, ker se je svet pogreznil v materializem in vidi rajši, da mu svet opisujemo tako, kakršen je v resnici; toda jaz se ogibam tej splošni malomarnosti za višini cilji in hočem opisovati življenje tako, kakršno bi po moralnih načelih moralo biti. Prepričan sem, da bi se opazila kmalu izprememba i v rodbinah i v društvu, ako bi naša književnost krenila na to pot“

I. St.

„Rychtář Jakub Kubata — dal svou hlavu za Blata.“

Češki kmetje so odkrili prošli mesec spomenik Jakobu Kubatu, katerega vidijo čitatelji na naši podobi. Ta spomenik opozarja na važno borbo čeških kmetov za njih pravice.

Na češkem jugu med Šumavo, Budejevicami in Vodnjani se razprostira lepa ravnina. Tam so rodovitna polja, travniki, gozdi, ribnjaki, po sredi pa teče „Sodnji potok“. Kraj meri 434 orol, 1340 □ sežnje in se imenuje „Blata“. Češki kralj Ladislav ga je podaril kmetom, stanujočim v deveterih vaseh. Blata so bila svobodna — brez tlake — le kralju podložna. Leta 1562. je kupil grajščino Hluboka (Frauenberg) Adam vitez Hradeckí. Svobodni kmetje — njegovi sosedje — so mu bili trn v peti. Zato je sklenil, vzeti jim predprave, polastiti se Blata in jih prisiliti na tlako. Izlepa ni šlo in vitez Adam je začel preganjati kmete na razne načine. Hudi časi so bili takrat. Kmet je bil trpin — pravice ni imel nobene; ako se je pritožil, so ga zaprli v ječo. Korobač je pel in birači so bili gospodje. Na Blatih so bili kmetje svobodni, brez tlake. Svoje pravice so branili pri svojem kralju, po svojih poslancih. Ker pa niso bili uslišani, so se uprli. Njim na čelu je stal Jakob Kubata, „rihtar“ v Zbudovu. Birači in vojaki viteza Adama so mnogo kmetov upornikov vjeli in zaprli. Nekaj so jih obglavili. Tudi Kubata je bil v ječi. Obetali so mu denarja, dobro službo, ako bi potegnil z vitezom Adamom zoper kmete; ali zastonj je bil njih trud, „rihtar“ Kubata je ostal zvest svojim rojakom.

Ljudska pripoved, ohranjena do današnjega časa, nam opisuje nadaljne dogodke tako-le:

Grajščak stori zadnji korak. K sodbi pokliče uporne kmete. Pri Sodnjem potoku na visokem odru sedi on, sodniki in druga plemenita gospoda; poleg pa stojé birači in rabelj. Pred odrom so kmetje-uporniki. Po svojem sodniku zahteva grajščak, da se odpovedó svobodni kmetje Blatom ter hodijo na tlako. Prizanesti jim hoče, pomilostiti njih voditelja. Ljudstvo molči. Jakob Kubata in več sivolasih kmetov se prerine skozi množico ter hiti k odru.

Glasno kličejo sodniku: „Nikdar ne odstopimo od svojih pravic, Blata so naša!“ Kubata, poglavar upornikov, je obsojen takoj na smrt. Dovoljeno mu je le še posloviti se od svojih rojakov, od žene in otroka.

Ljudstvo glasno joka. Žena obupno objema svojega moža, in mali sinček boža svojega očeta ter se ljubko smehlja. Junaško stopi Kubata na oder, se ozre po svojih rojakih in zakliče: „Ne udajte se, Blata so svobodna, Blata so naša! Raje umrjem, kakor bi sramotno živel v robstvu.“ Rabelj mu odseka glavo. Užaljeno nebo se zagrne s sivimi oblaki. Strela zapodi viteza Adama, sodnike in plemenito gospodo, ubije rabeljna ter raznese oder.

Jakob Kubata.

Kubata je dal svojo glavo za Blata l. 1583. Blata so ostala kmečka. Hvaležni sedanji posestniki so postavili dne 21. avgusta t. l. nekdanjemu branitelju Blata krasen spomenik, ki stoji pri Sodnjem potoku, da oznanjuje tudi prihodnjim rodovom junaštvo Jakoba Kubate.

Václav Vondrášek.

Adolf Černý, izdajatelj „Slov. Přehleda“ v Pragi, je dovršil nedavno štiridesetletnico svojega delavnega življenja. Nastopil je najprej kot pesnik pod psevdonomim Jan Rokyta. Zanimati se je začel posebno za lužiške Srbe, in to ga je napotilo, da je začel misliti na splošno slovansko revijo. Tako je ustvaril v „Slovanskem Přehledu“. List je dobro urejevan, a poročila o posameznih slovanskih narodih so seveda od-